

Moninainen luonto, monenlaiset suhteet

<https://doi.org/10.30677/terra.112391>

Kiinnostus luonnossa liikkumiseen on kasvanut Suomessa. Koronapandemia lisäsi entisestään ulkoilun ja retkeilyn suosiota. Tämä näkyy yksiselitteisimmin kansallispuistojen kävijämäärien nousuna. Luonnon virkistyskäytön mahdollistavia jokaisen oikeuksia pidetään erityisenä pohjoismaisena ilmiönä. Niinpä myös luonnossa olemisen tapojen oletetaan noudattavan valtakulttuurin traditioita.

Yhteiskunta kuitenkin moninaistuu ja syntyy uusia tapoja käyttää luontoa. Tässä teemanumerossa pohditaan luonnon virkistyskäyttöä maahanmuuttajien näkökulmasta. Jo ajatus siitä, mikä on luontoa, saattaa olla erilainen eri kulttuureista tuleville ja erilaisissa ympäristöissä kasvaneille. Siksi tiheästi asutuista maista tuleville suomalaiset kaupunkikeskustat voivat olla luontoa. Suomessa perinteisinä pidettyjä luonnon käytön tapoja ovat retkeily, marjastus ja mökkeily. Aiemmissa luontosuhdetta koskevissa tutkimuksissa maahanmuuttajien on sen sijaan havaittu arvostavan sosiaalisuutta ja suosivan kaupunkipuistoja (Peters ym. 2010; Jay & Schraml 2014; Gentin ym. 2019). Myös tämän teemanumeron artikkeleissa todetaan, että maahanmuuttajataustaiset eivät ole kiinnostuneita liikkumaan yksin luonnossa.

Maahanmuuttajataustaisten nuorten luontosuhdetta tarkastelevassa artikkelissaan Riikka Puhakka, Kati Pitkänen ja Iikka Oinonen tunnistavat maahanmuuttajataustaisten ja kantäväestöön kuuluvien nuorten luonnon käytössä sekä eroja että myös

paljon yhtäläisyyksiä. Heidän johtopäätöksensä on, että yhteisen luontoympäristön käytössä, suunnittelussa ja hoidossa tulisi huomioida nykyistä paremmin luontosuhteiden monikulttuuristuminen ja erilaiset käyttäjäryhmät. Luonnon virkistyskäyttö tai luontolähtöiset menetelmät eivät voi yksistään ratkaista maahanmuuttoon ja monikulttuuristuvaan yhteiskuntaan liittyviä haasteita, mutta luonnolla voi olla tärkeä merkitys maahanmuuttajataustaisille nuorille Suomessa. Luonnon merkitystä ja roolia nuorten elämässä tulee selvittää monipuolisesti.

Seija Tuulentie, Esa Huhta, Laura Jokela, Leena Seppälä ja Marja Uusitalo analysoivat katsauksessaan Pohjois-Suomessa asuvien maahanmuuttajien haastatteluja. Haastattelut on toteutettu kahdessa eri ESR-rahoitteisessa hankkeessa valokuvia virikkeenä käyttäen. Haastatellut maahanmuuttajat ovat asuneet Suomessa suhteellisen lyhyen aikaa, joten luonnon piirteet ja luonnon käyttö liitetään monin tavoin alkuperäisen kotimaan tuttuihin asioihin. Näitä piirteitä tai niiden puuttumista pohditaan suhteessa Suomen luontoon. Suurin katkos luontosuhteessa on niillä, jotka ovat viettäneet vuosia ja ehkä vuosikymmeniäkin pakolaisleireillä. Muutenkin vaikeat elämäkokemukset heijastuvat luontosuhteeseen.

Jussi J. Jauhiaisien ja Mirjami Tedeschin paperittomia maahanmuuttajia käsittelevän katsausartikkelin pääkysymys ei koske luontosuhdetta. Paperittomille tärkeitä asioita ovat turvallisuus, talou-

delliset mahdollisuudet ja parhaimmillaan itsensä toteuttamisen mahdollisuus. Monet paperittomat kuitenkin haluavat käyttää julkista tilaa ja viettää aikaa esimerkiksi merenrannassa ja puistoissa, jotka ovat heille turvallisia paikkoja sosiaaliseen toimintaan.

Keskustelupuheenvuorossaan Marja Uusitalo, Laura Jokela, Kalle Santala ja Leena Seppälä pohivat mahdollisuutta kehittää luontoympäristöön kohtaamispaikkoja maahanmuuttajien ja kanta-väestön välille. *Green Care* -toiminnan avulla toteutetut kohtaamiset ja yhdessä toimiminen ovat hioneet yhteistyötaitoja, lisänneet välittämistä toisista sekä ymmärrystä ja luottamusta itseen ja muihin osallistujiin.

Luonto ja suhde siihen on epäilemättä moninai-
sempi kuin yleisesti ajattelemme. Moninaisuuden huomioiminen osana luonto- ja viheralueiden käyttöä, suunnittelua ja rakentamista on tarpeen, jotta erilaiset nykysuomalaiset voivat tuntea olonsa kotoisaksi suomalaisissa ympäristöissä ja yhteiskunnassa. Tilaa on annettava myös luontosuhteen muutokselle, kun uudet asukasryhmät ja sukupolvet hakevat uusia tapoja nauttia ja viihtyä luonnossa. Luontosuhdetta ja luonnon virkistyskäyttöä koskevan tutkimuksen lähtökohtia ja taustaoletuksia tulee pöyhiä niin, ettei tutkimus perustu vain valtakulttuurin itsestään selvinä pitämille merkityksille ja luonnon käyttötavoille. Kyselytutkimuksissa monikulttuurisuutta ei erityisesti huomioida, vaikka virkistyskäytön parissa työskentelevät pitävät tule-

vaisuuden merkittävimpänä asiana juuri maahanmuuttajien luonnon käytön huomioimisen tarvetta (Neuvonen ym. 2018). Moninaisten luontosuhteiden huomioiminen ja luonnonkäyttömahdollisuuksien yhdenvertaistaminen vaatii suomalaiselta yhteiskunnalta erityistä panostusta.

KIRJALLISUUS

- Gentin, S., Pitkänen, K., Chondromatidou, A. M., Præstholm, S., Dolling, A. & Palsdottir, A. M. (2019) Nature-based integration of immigrants in Europe: A review. *Urban Forestry & Urban Greening* 43, 126379. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2019.126379>
- Jay, M. & Schraml, U. (2014) Diversity in mind: Towards a differentiated understanding of migrants' recreational practices in urban forests. *Urban Forestry & Urban Greening* 13(1) 38–47. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2013.10.001>
- Neuvonen, M., Riala, M., Nummelin, T., Sievänen, T. & Tuulentie, S. (2018) Future perspectives on outdoor recreation in Finland. *Leisure/Loisir* 42(4) 365–388. <https://doi.org/10.1080/14927713.2019.1581991>
- Peters, K., Elands, B. & Buijs, A. (2010) Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion? *Urban Forestry & Urban Greening* 9(2) 93–100. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2009.11.003>

SEIJA TUULENTIE & KATI PITKÄNEN
Teemanumeron toimittajat